

För ett jämlikt lärande

ARBETSTERAPEUTENS ROLL I SKOLAN

SVERIGES
ARBETSTERAPEUTER

För ett jämlikt lärande – arbetsterapeutens roll i skolan, 2016

© Sveriges Arbetsterapeuter

Layout: Gelinda Jonasson

Foto: Helén Karlsson

På bilderna: Izabella Svensson

www.arbetsterapeuterna.se

Arbetsterapeuter behövs i skolan!

Skolan är en betydelsefull del av barn och ungdomars vardag. Från den dag de börjar förskola och vidare genom grundskola, gymnasium och vuxenstudier, ska skolan bidra till deras utveckling. I skollagen uppmärksammas behovet av en utökad elevhälsa för att stödja elevernas lärande. Internationellt, till exempel i USA, England, Australien och Nya Zeeland, är arbetsterapi en naturlig del inom elevhälsan – så bör fallet vara även i Sverige. Arbetsterapeutens kunskap om aktivitet och delaktighet är en viktig resurs för att eleven ska uppnå målen i skolan.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser, ska elevhälsan ha tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Det ska också finnas personal som kan tillgodose elevernas behov av specialpedagogiska insatser. Arbetsterapeuten kompletterar elevteamet med sin unika kompetens om aktivitetens betydelse för hälsa och elevers behov av delaktighet i skolans aktiviteter.

I sin utbildning har arbetsterapeuten en tvärvetenskaplig grund, där beteendevetenskap, medicin och pedagogik är viktiga delar. Arbetsterapeuten har kunskap om samspelet mellan elev, aktivitet och miljö, vilket behövs för att bedöma behov av insatser och anpassning på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Arbetsterapeuten använder strukturerade metoder för att bedöma eller kartlägga elevens möjligheter, behov och hinder att delta i skolans aktiviteter. Skolaktiviteter kan till exempel vara att skriva, delta i aktiviteter på rasten och i grupparbeten, komma i tid, få med sig ”rätt saker” till lektioner, planera sina studier eller att göra läxor. På gymnasienivå arbetar arbetsterapeuten bland annat med att motivera eleverna att genomföra sina studier, samt med vägledande samtal, aktivitetsbalans, psykisk ohälsa och psykosociala svårigheter.

IZABELLA PLANERAR SINA DAGAR I DETALJ FÖR ATT MINSKA STRESS

Izabella Svensson har alltid velat prestera ännu mer och ännu bättre. Andra året på gymnasiet arbetade hon extra 25 timmar i veckan, vid sidan av studierna. "En dag sa kroppen stopp. Jag gick in i en depression, fick panikångest och blev sjukskriven från skolan. Allt kändes hopplöst", berättar hon.

Hennes rektor tipsade om skolans arbetsterapeut Ingrid. "Jag förstod först inte alls på vilket sätt hon skulle kunna hjälpa mig, men i dag har jag Ingrid att tacka för så mycket." Izabella och Ingrid lade tillsammans upp en grov planering för hela terminen med viktiga datum att förhålla sig till. Därefter gick de ner på detaljnivå och planerade vecka för vecka, till och med dag för dag.

"Mycket av min stress berodde på att jag var dålig på att strukturera min tid. Jag gjorde ofta saker i sista stund. Men nu har jag ett tydligt schema att förhålla mig till. På måndag vet jag att jag ska plugga kl. 9-12 och sen har jag fri tid att göra vad jag vill. Som att gå ut med min hund Heffa. Planeringen gör det lättare att hantera tillvaron och känna lugn."

Tillsammans med eleven, vårdnadshavare, pedagoger, samt andra i elevens skolmiljö, identifieras de mål och insatser som ska genomföras. Det kan till exempel vara anpassningar av aktiviteter, ökad tillgänglighet i den fysiska miljön eller individuellt utprovade hjälpmedel. Dessa insatser dokumenteras noggrant och följs upp, vilket möjliggör systematiskt kvalitets- och förbättringsarbete.

ARBETSTERAPEUT I SKOLAN KAN:

- Göra en arbetsterapeutisk kartläggning av elevens möjligheter/ styrkor och hinder att delta i skolans aktiviteter.
- Rekommendera anpassningar, kompensatoriska hjälpmedel och strategier samt individuellt anpassa dem för eleven.
- Anpassa och tillgängliggöra skolaktiviteter, material, uppgifter och skolmiljö.
- Stödja/vägleda eleven i att delta i lek eller andra sociala sammanhang.
- Stödja/vägleda eleven att genomföra sina studier.
- Delta i skolans utredning om en elev är i behov av särskilt stöd och därefter i processen med åtgärdsprogram.
- Genom konsultation och fortbildning öka förståelse och kunskap om vilka konsekvenser elevens funktionsnedsättning får för skolaktiviteter och i skolmiljön.
- Göra kartläggning av behov av anpassningar under APL (arbetsplatsförlagtlärande).
- Göra en arbetsterapeutisk kartläggning av elevens arbetsförmåga vid övergång mellan skola och arbetsliv.
- Samverka med andra verksamheter exempelvis habilitering, hjälpmedelscentral, syncentral, barn-/vuxenpsykiatri, primärvård eller andra kommunala verksamheter för barn och unga.
- Bidra till att skapa en tillgänglig och inkluderande skola genom insatser på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Planiavägen 13 • Box 760
131 24 Nacka • 08-507 488 00
kansli@arbetsterapeuterna.se
www.arbetsterapeuterna.se